

Rådmannens forslag til budsjett – økonomiplan 2020 -2023

Smarte Gjesdal vise igjen

Nr. 32 TORS DAG 11. NOVEMBER 2016

Punget ut millionbeløp uten anbud

Byggenheten i Alnå har fått 20 millioner kroner til utbygging av 100 leiligheter. Kommunen har fått 20 millioner kroner til utbygging av 100 leiligheter. Kommunen har fått 20 millioner kroner til utbygging av 100 leiligheter.

Kommunal Rapport

stedsutvikling

Umulig å...

Kommunebarometeret

Tallene for 2016 er klare. Na også med Framtidbarometeret!

KICK OFF SKISESSON -30% -50% -70% 10.-19. OKT

Eigersund kommune har leid inn vakter for å holde entreprenør borte fra byggeplass

Stavanger Aftenblad

Mobilen må bære foreldrene her i barnehagen

SIDE 6 OG 7

BARN I FOKUS Hunder forbudt

VI GJØR ALT for at du skal handle **Extra Billig**

44,90 49,90

COOP MÅLE KAMPANJEN KJØTTKAR 20% av 200,- = 40,-

FRISKE FRIS 7,90

Hummerbestand

18 TIRSDAG 15. FEBRUAR 2016 STAVANGER AFTENBLAD

Hummerbestand i Gjesdal er på nivå med tidligere år. Dette skyldes blant annet at det er blitt etablert flere nye hummerbestander i kommunen.

Hummerbestanden i Gjesdal er på nivå med tidligere år. Dette skyldes blant annet at det er blitt etablert flere nye hummerbestander i kommunen.

Ålgård sentrum frem som et forbilde

14 TORS DAG 11. SEPTEMBER 2016 STAVANGER AFTENBLAD

Ålgård sentrum frem som et forbilde. Kommunen har investert mye i ålgård sentrum, og dette har blitt et forbilde for andre kommuner.

Ålgård sentrum frem som et forbilde. Kommunen har investert mye i ålgård sentrum, og dette har blitt et forbilde for andre kommuner.

GJESDALBUEN

TORS DAG 11. NOVEMBER 2016

Sylvi vil helst bo hjemme til hun er 100

HER KAN DU IKKE RØYKE Lenger. Fra 10 til 68 deltakere. Her kan du ikke røyke lenger. Fra 10 til 68 deltakere.

Gjesdal kommune har opprettet syttis boligtogter som hjelper eldre sikte de kan bo lenger hjemme. Sylvi Nedrebrø har fått på plass både nytt røykvekk og håndtrøkke. Nå håper hun at det er det som skal til for at hun holder seg på beina på vei ned og opp trappa hjemme på Opstad.

BYGGMESTER BOB TAR TAK GRATIS taksjekk?

VI HAR KAPASITET TIL A RIEPPE DEG MED DITT REGNSKAP

MAGASIN

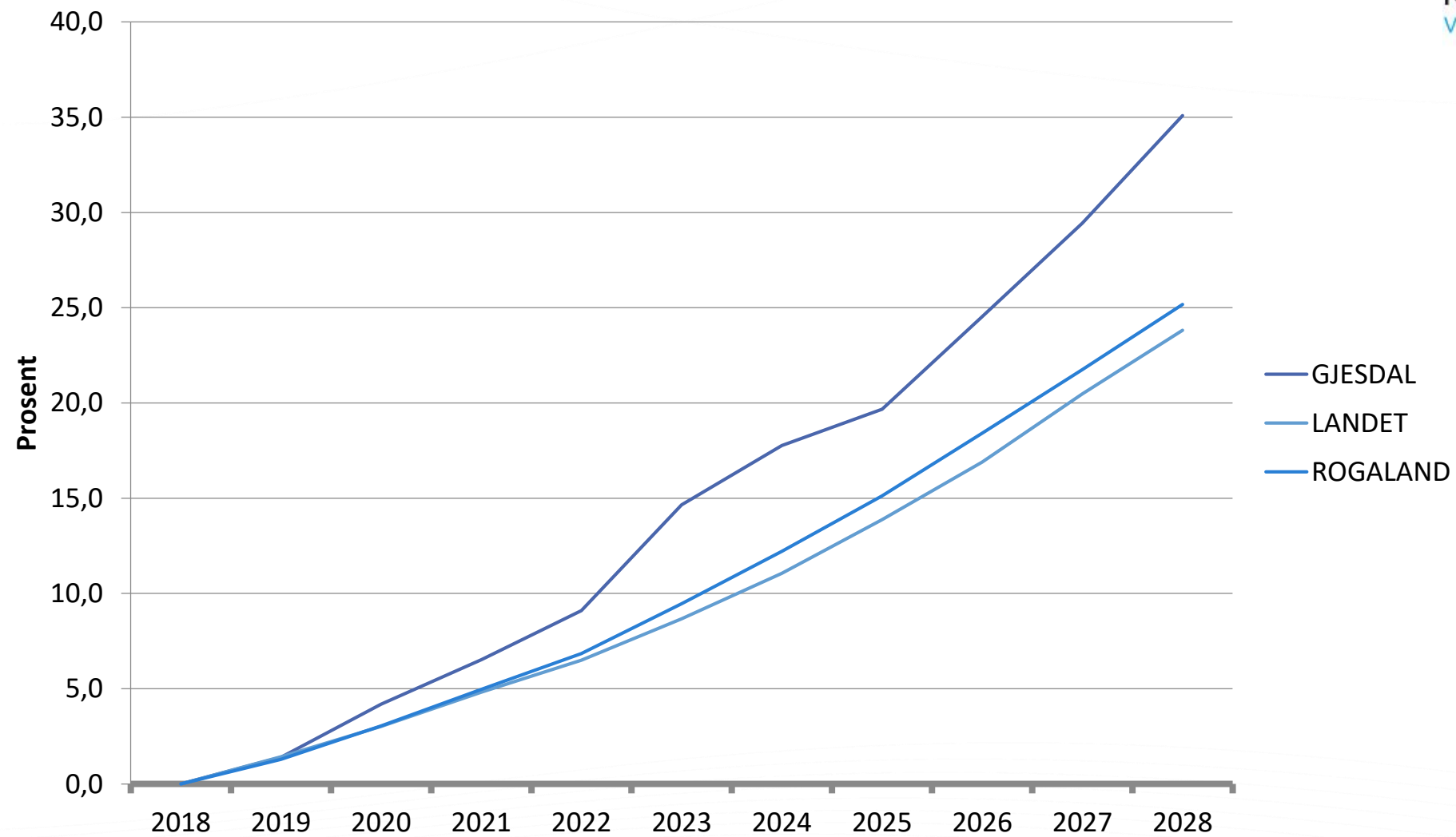
33

Utfordringer i planperioden

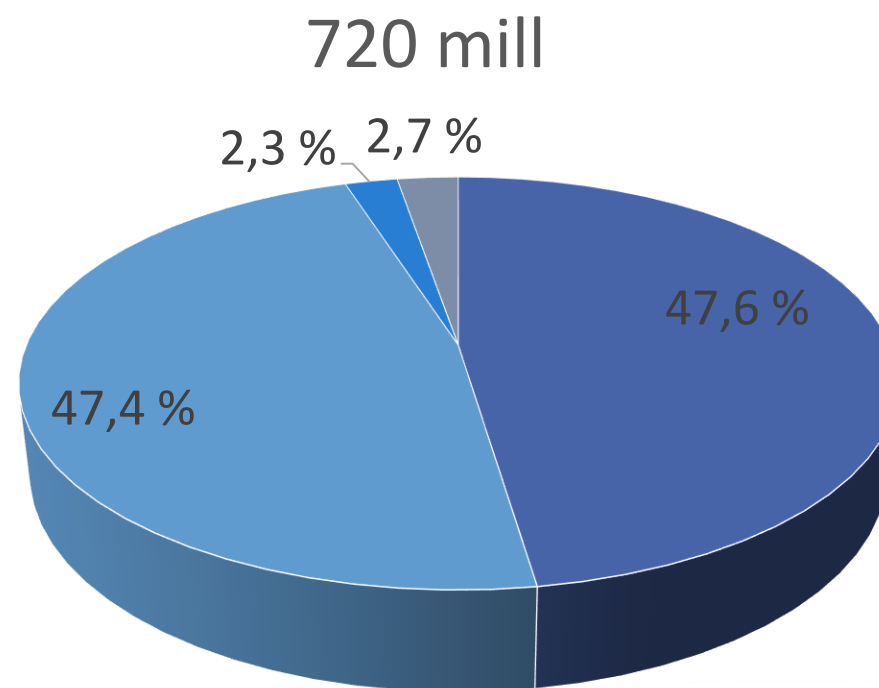
- Reduserte frie inntekter
- Liten vekst
- Økte behov
- Forsvarlig drift
- Lågt nettodriftresultat
- Må vi øke eiendomsskatten eller kutte i drift/investering?

Utgiftsbehov demografi pleie og omsorg

Driftsinntekter – budsjettforslag 2020

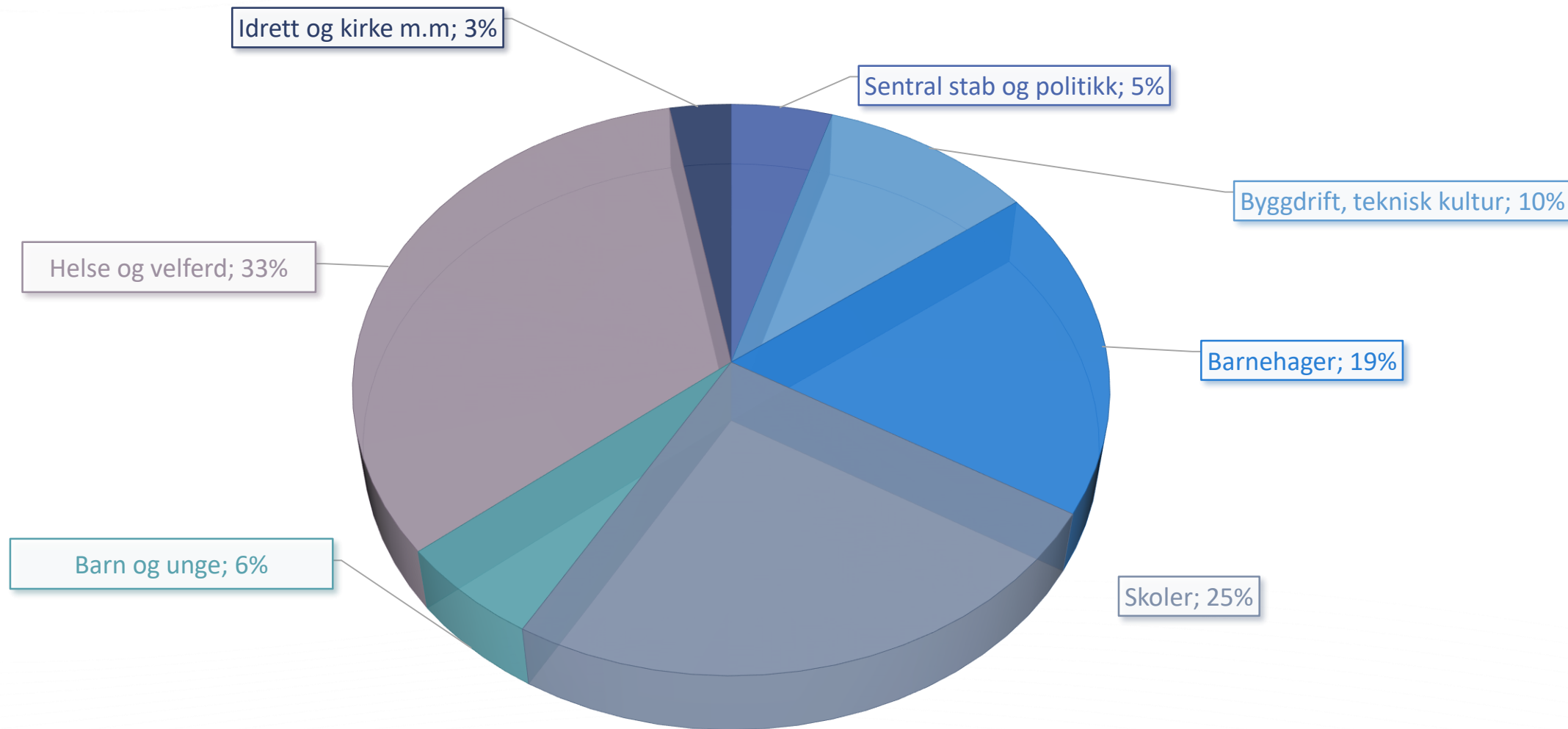

■ Skatt fra innbyggere ■ Rammetilskudd ■ Eiendomsskatt ■ Konesjonskraft og finans

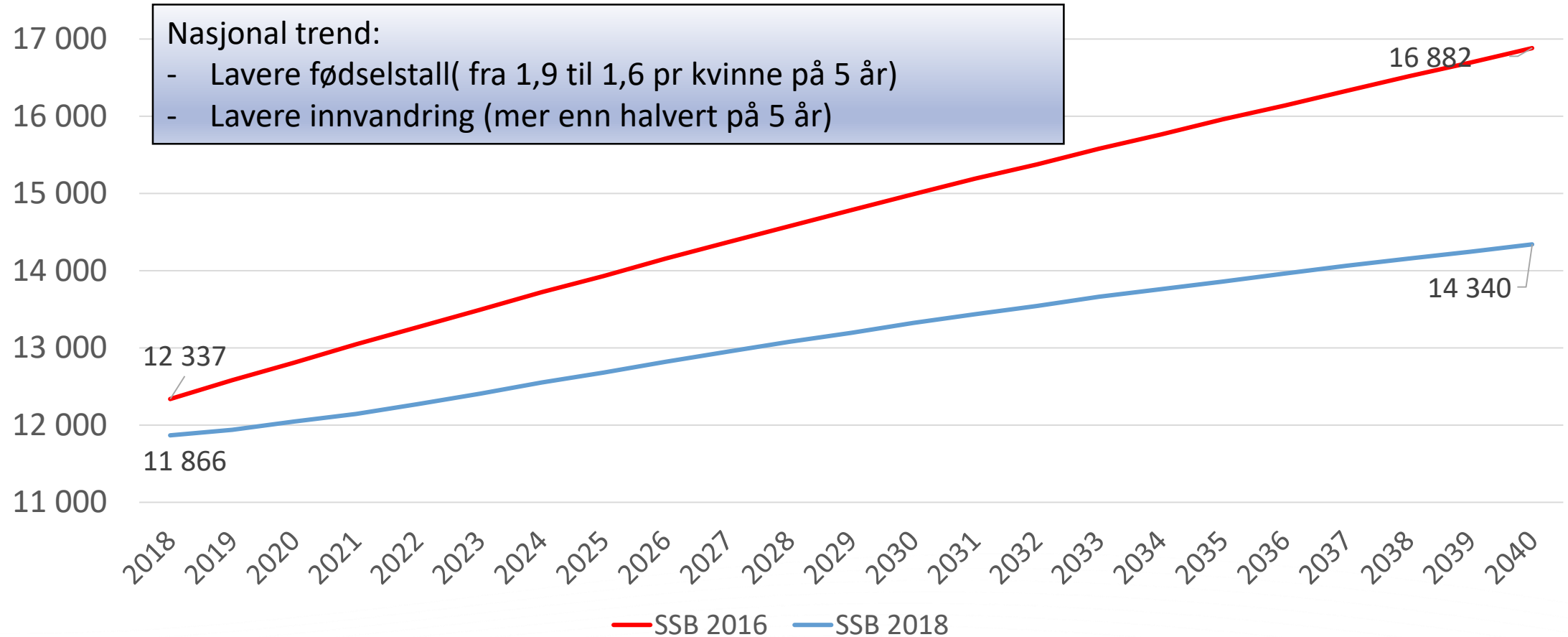

Driftsbudsjett tjenesteområdene

TOTALT 670 MILL I 2020

Befolkningsutvikling frem mot 2040

Ambisjoner

Gjesdaltråden

Lærende Gjesdal

Satsing på utvikling av en lærende organisasjon – ved innføring av Lean, et viktig strategisk valg for å virkeliggjøre ambisjonene.

[Smart Gjesdal](#)

Forutsetninger for å lykkes

- Høgt nærvær og heltidskultur
- Rekruttere og beholde kompetente medarbeidere
- Fleksibilitet hos ledere, tillitsvalgte og ansatte
- Omstillingsevne

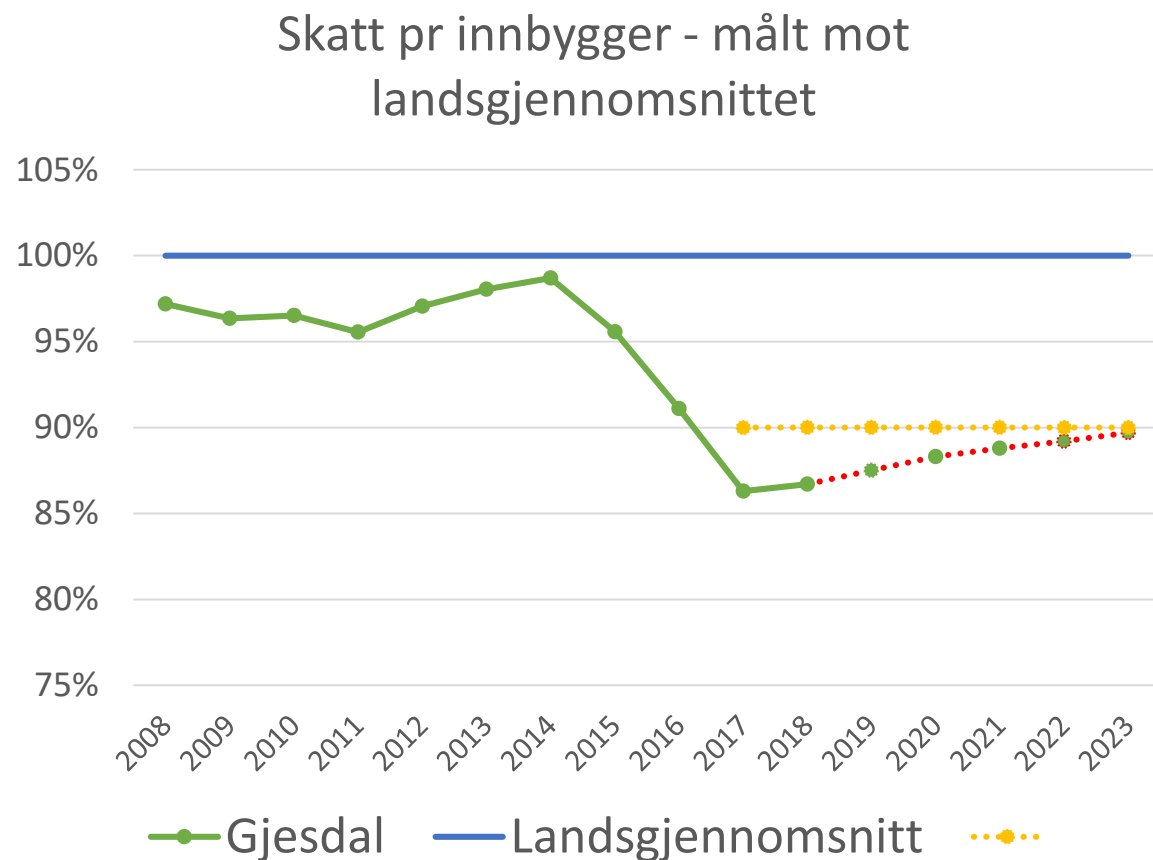
Økonomiske forutsetninger 2020

- Befolkningsvekst: 0,6 % (60 nye innbyggere fra juli 2018-juli 2019)
- Lønnsvekst: 3,6 %
- Prisvekst: 2,3 %
- Pensjonskostnader på samme nivå som 2019
  - Bruker 3 mill. ekstra av avkastningen av pensjonsmidlene i 2020
- Renter 2020 – Pengemarked = 1,8 %
  - Kommunens innlån = 2,4% (flytende rente), synkende utover i planperioden
- Frie inntekter øker med 2,8 %
  - Ingen realvekst fra 2019 – 2020, kostnadene vokser mer enn inntektene

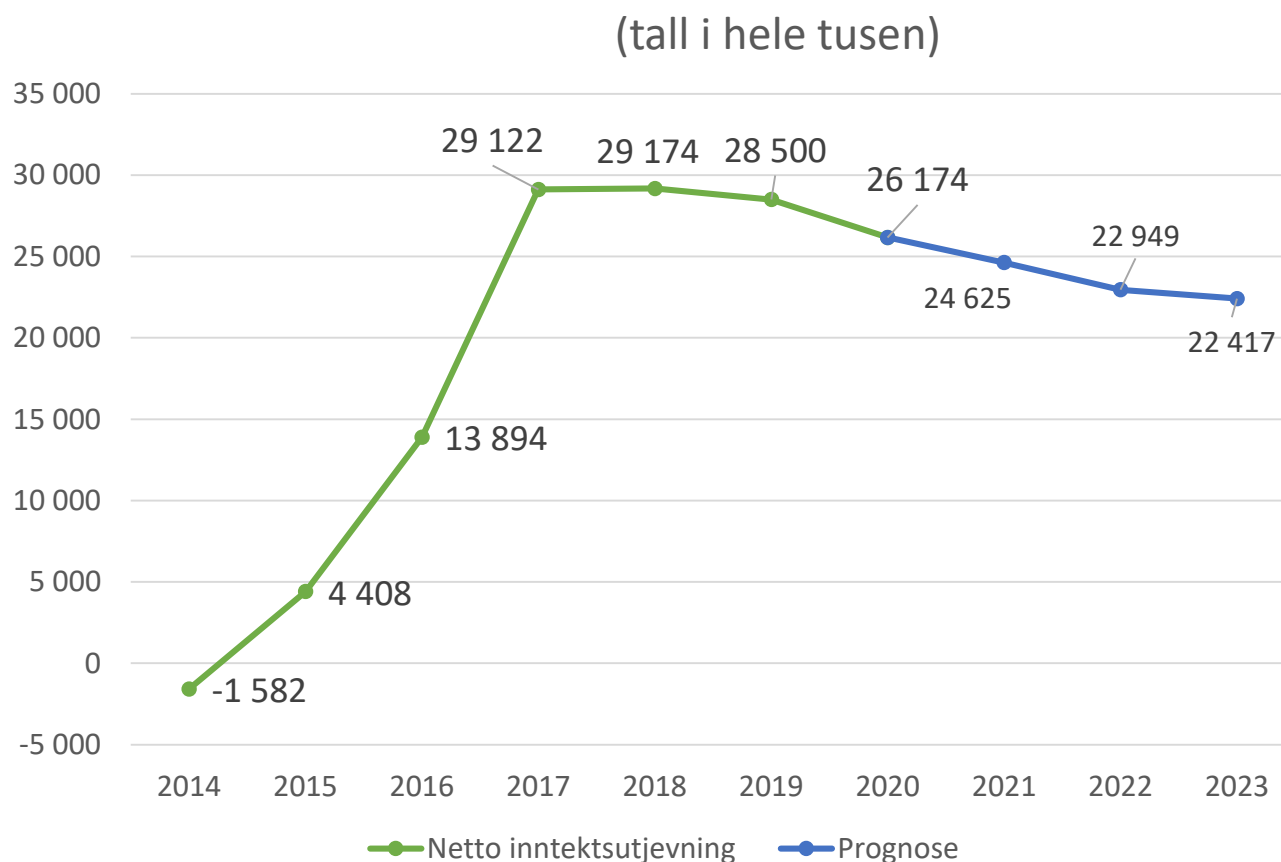

Inntektsutviklingen – skatt

- Trend oppover – men neppe tilbake til «oljegullalderen»
- 90 % utjevningmidler når Gjesdal ligger så lavt
- Svært god skattevekst i andre kommuner i 2016 -2018
- Forutsetning om liten, men gradvis økning i planperioden – økt aktivitet i regionen

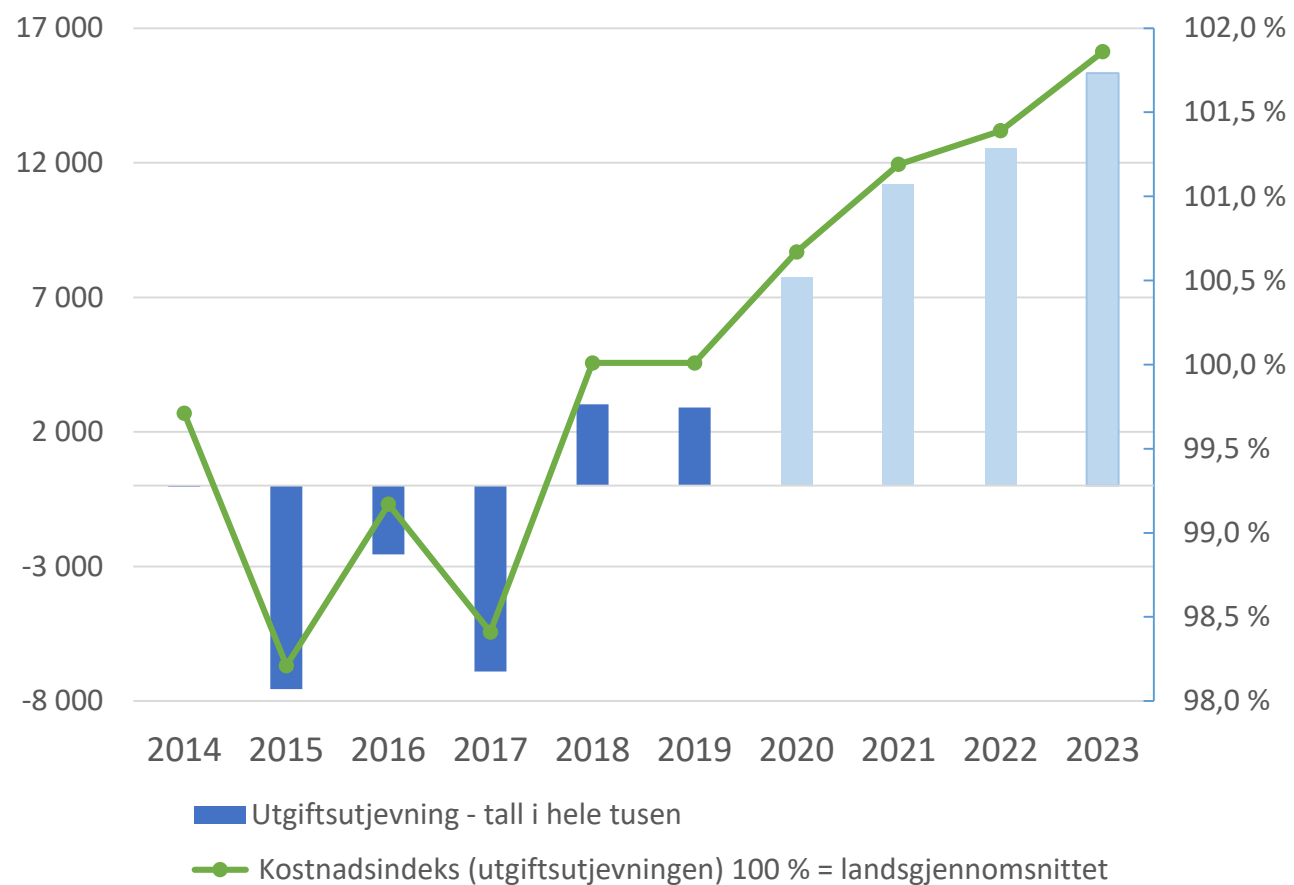
Utjevning av inntektene – økt rammetilskudd

- Stabil utvikling siste tre år
- Gjesdal og Rogaland forventes høyere vekst enn ellers i landet frem mot 2023
- Fra 2014 til 2019:
  - Redusert handlingsrom (mindre frie inntekter): 16 mill

Utjevning av kostnadene – behovene vokser i «begge ender»

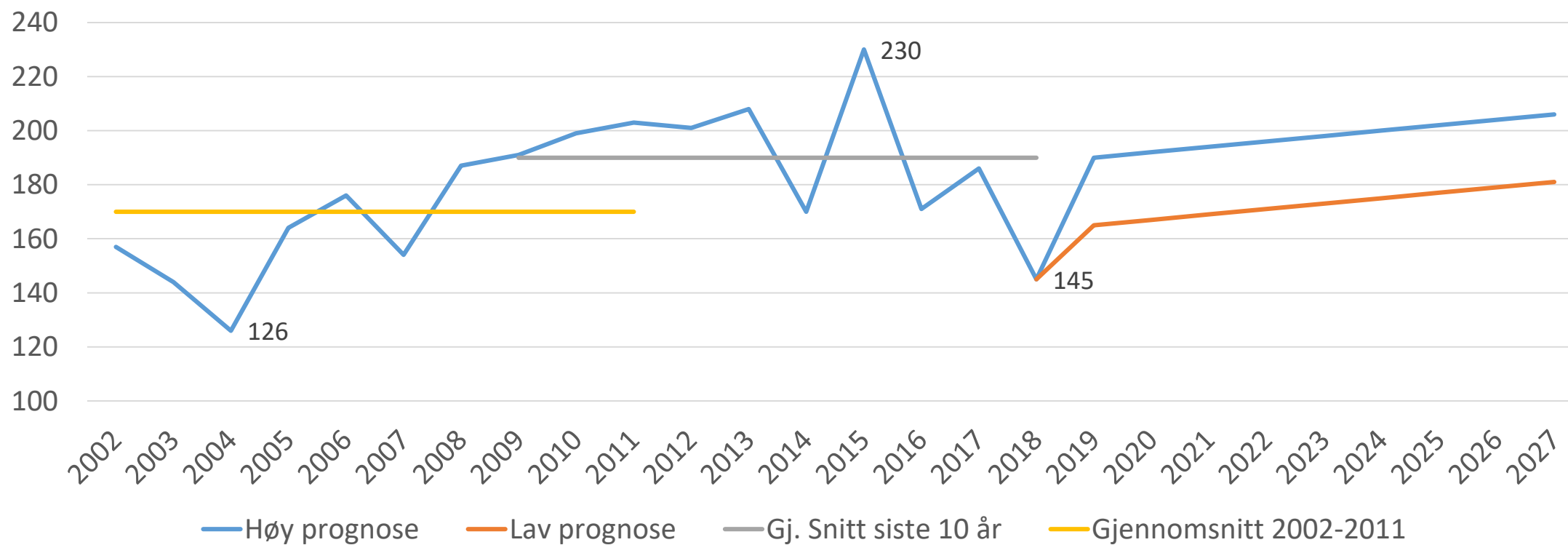
- Gjesdal – fra gjennomsnittskommune til å bli dyrere å drive
- «Får» mye for relativt høy andel i gruppen 0-15 år
- «Gir» mye på grunn av lav andel 67+
- Utviklingen av fødselstallene blir avgjørende frem mot 2023

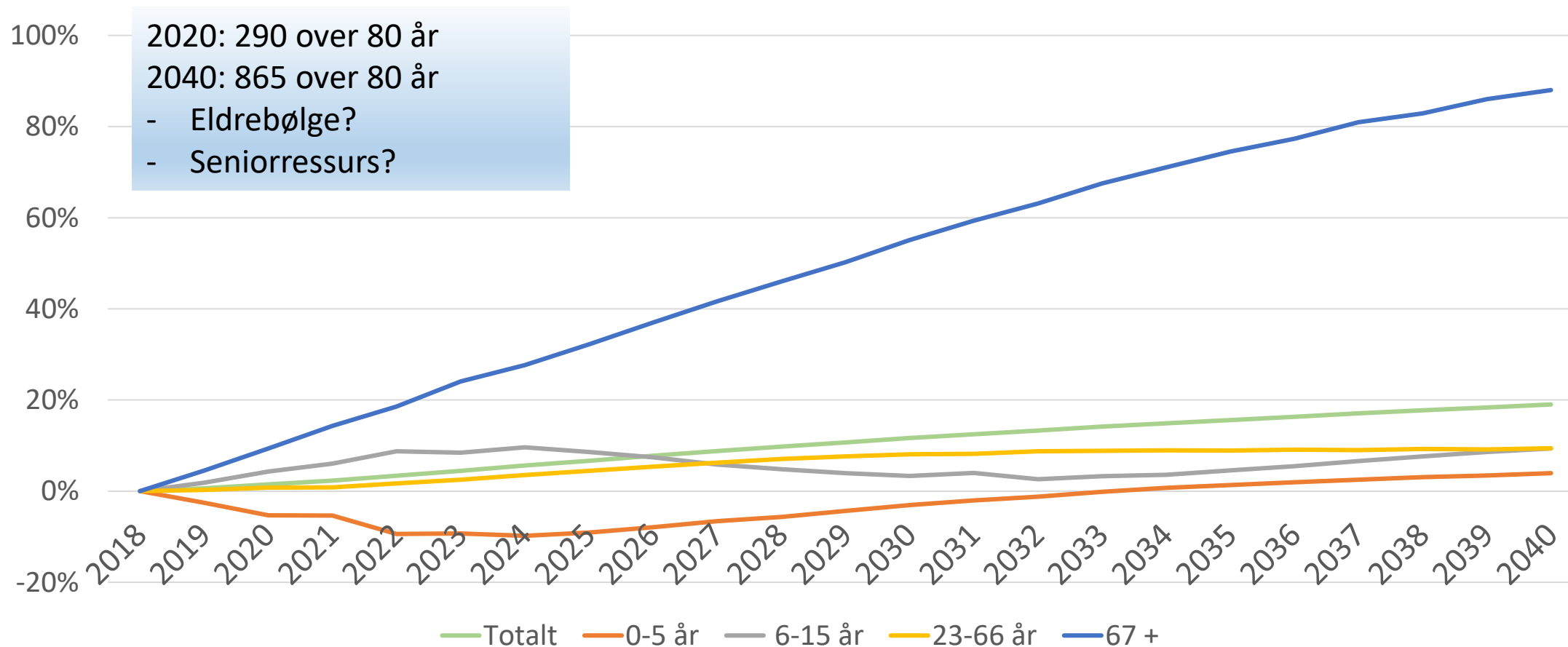
Kapasitetsbygging barnehage og skole

Barn pr kull 2002-2018 - prognose til 2027

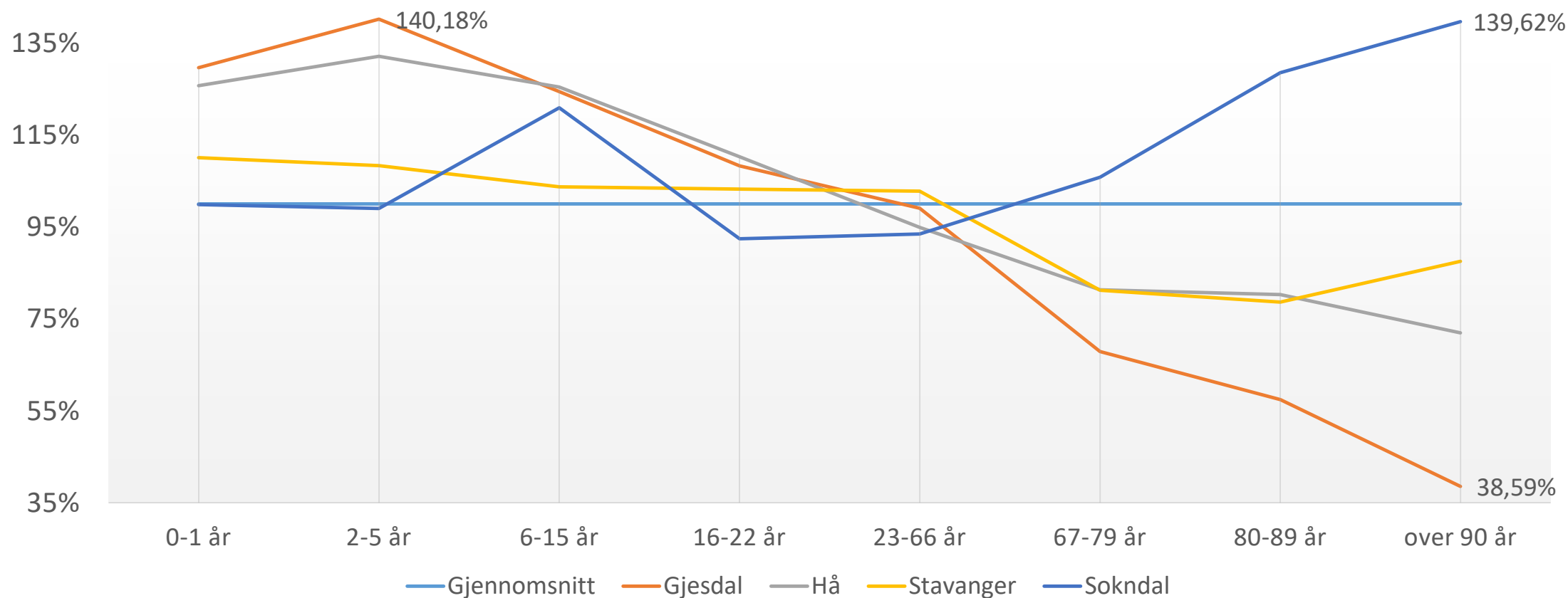

Folkevekst fordelt på alder

Gjesdal frem til 2040

Et lite sideblikk – Gjesdal vs noen andre i Rogaland –ulik demografi betyr ulike behov for tjenester

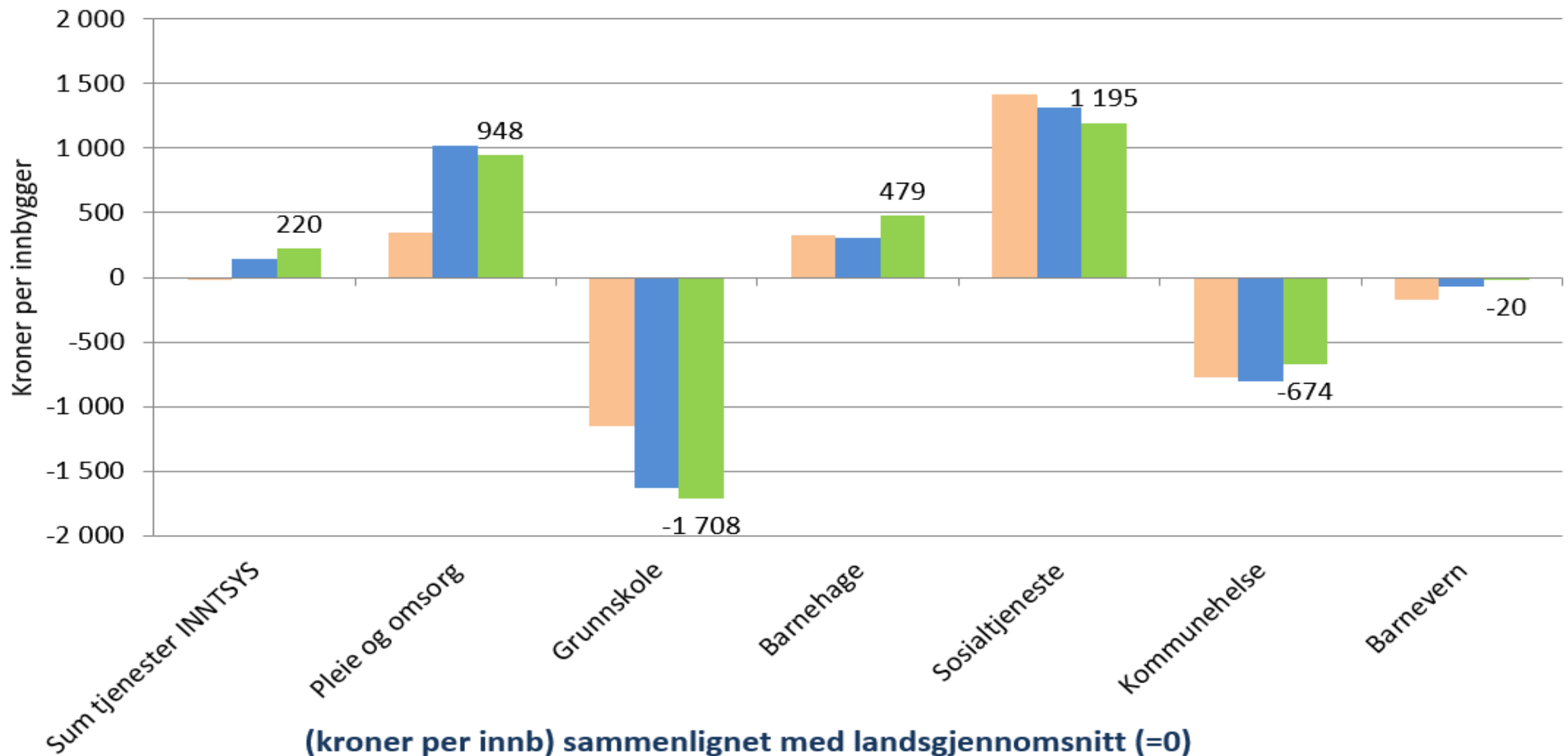

Tjenester innenfor inntektssystemet

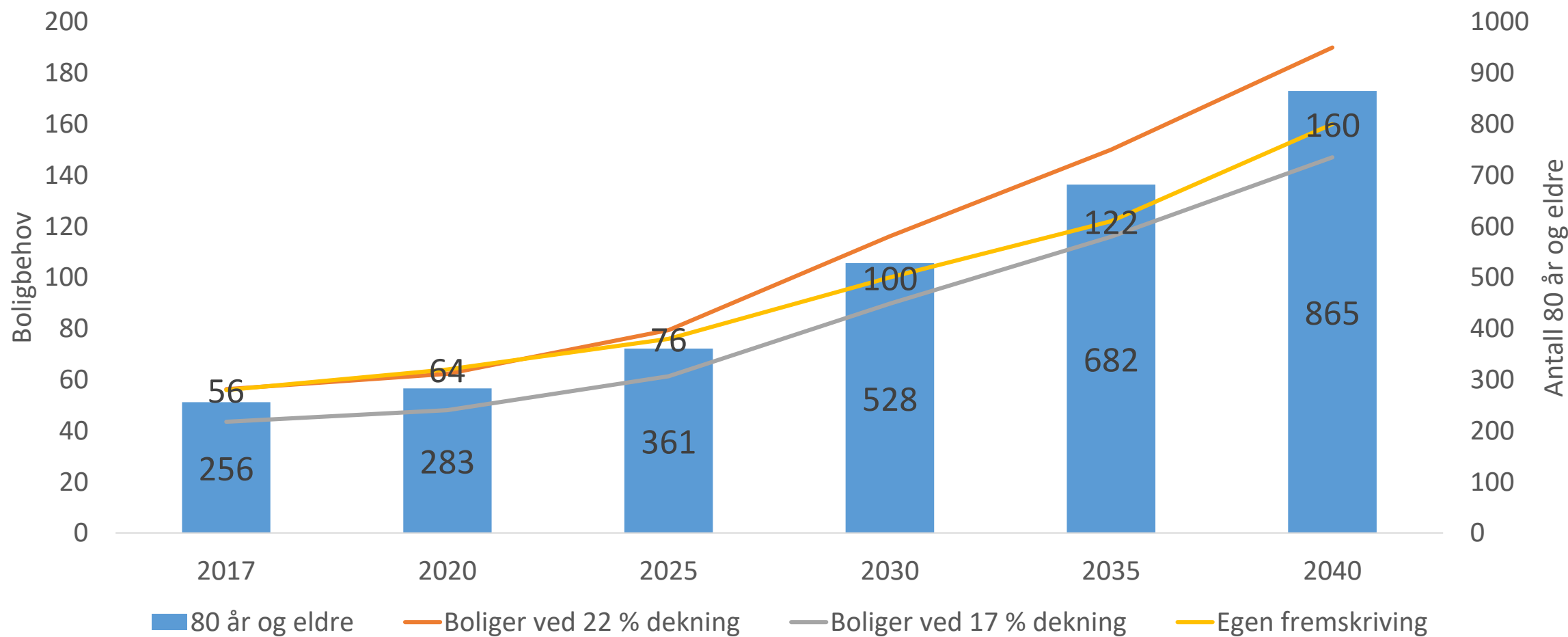
Ressursbruk (prioritering) hensyntatt forskjeller i inntekter og utgiftsbehov

2016 2017 2018

Kapasitetsbygging omsorgsboliger og institusjonsplasser – med heldøgnsbemanning

Fra analyser utenfra – Devold-rapport

Type bolig / plass	2019	2025	2030	2035	2040
Kat. 5: Sykehjemsplasser	30	30	66	66	84
Kat. 4: Bofellesskap	16	26	31	46	59
Kat. 4: Omsorgsbolig	18	29	35	51	65
Sum	64	86	132	164	208
Dekningsgrad % heldøgn	25,1 %	23,8 %	25,0 %	24,0 %	24,0 %
Kat. 3: Omsorgsboliger med ambulerende bemanning	15 nye	25	29	45	60
Sum kapasitet	79	111	162	209	265
Sum akkumulert dekningsgrad	29 %	31 %	31 %	31 %	31 %

Figur 9 - Behovsframskriving

- Boliger med ambulerende bemanning – i offentlig privat samarbeid?

Økonomiplanens oppbygning - metode

- Opprinnelig vedtatt budsjett 2019 som utgangspunkt for hvert tjenesteområde:

Budsjettramme 2019

+ Lønns-og pensjonsjusteringer

+ Prisjusteringer

+/-helårvirkninger av vedtatt tiltak/interne justeringer

+/-Innarbeidede tiltak/omstillinger/endringer

= Budsjettramme 2020

- Forutsetninger i statsbudsjettet oppdateres
- Befolkningsprognosen oppdateres

Driftsbalansen frem mot 2023

- Behov og etterspørsel etter kommunale tjenester sterkt økende – først og fremst innen helse og velferd
  - Inntektssystemet dekker/kompenserer noe, men ikke alt
  - Den store kostnadsdriveren **utenfor inntektssystemet**: Helse og omsorgstjenester for innbyggere fra og med 20 års-alderen
- Standard på tjenestene vil kunne gå noe ned
- Svært krevende å opprettholde tilbudet på samme nivå uten andre inntektsøkninger
- Økning fra 2 til 3 i promillesats for eiendomskatt boliger – og fritidsboliger vil gi ca 5 mill i økte inntekter

Tjenesteområde oppvekst

- Overkapasitet i barnehagene
- Utvidelse Solås skole ferdig sommer 2020
- Dirdal barnehage er nedlagt høst 2019
- Svært god barnehage- og skolekapasitet i lang tid fremover

Tjenesteområde oppvekst	2020	2021	2022	2023
Økninger elever/klassetall 2020-2023	3 000	5 500	8 500	10 000
Økte lærerressurser Gjesdal u-skole	1 100	1 100	1 100	1 100
Redusert kapasitet barnehage høst 2021 - 2023		-2 500	-5 500	-7 000
SFO - reduserte inntekter ny rabattordning	300	700	700	700
Økte behov skolene	5 000	6 000	7 000	8 000
Innsparinger/lavere standard	-5 000	-6 000	-7 000	-8 000
Sum	4 400	4 800	4 800	4 800

Satsingsområder

- Fortsette utviklingen av høykvalitetsbarnehager
- Tverrfaglig innsats gjennom BTI
- Innføring av ny læreplan i grunnskolen
- Forsterket innsats for en aktiv, praktisk og digital skole

Gjesdal
kommune

Vi strekker oss lenger™

Tjenesteområde helse og velferd

- Rammen samlet for disse tjenestene holdes tilnærmet på samme nivå i 2020 som i 2019
- Kartlagte nye behov for 8,4 mill i 2020
- Sosialhjelpsutgiftene på vei ned fortsatt
- Vri ressurser over til forebyggende tiltak for å møte økte fremtidige behov

Tjenesteområde helse og velferd	2020	2021	2022	2023
Nye tiltak/endrede oppgaver og volumøkning				
Fellestjenester HV		700	900	1 100
Forebygging og mestring	4 400	8 700	11 900	14 700
NAV		500	1 000	1 500
Helse - bo og hjemmetjenester	4 000	5 200	6 500	8 500
Omtillinger og reduksjoner				
Fellestjenester HV	-2 100	-2 500	-2 500	-2 500
Forebygging og mestring	-4 000	-6 000	-7 300	-8 700
NAV	-1 000	-1 200	-1 400	-1 600
Helse - bo og hjemmetjenester	-2 100	-2 500	-3 300	-4 100
Sum	-800	2 900	5 800	8 900

Satsingsområder

- Tiltak som bygger opp under den enkeltes mulighet til å mestre egen hverdag
  - Arbeidsinkludering
  - Ergoterapi
  - Mestringssenteret – videreutvikle Smiå
  - Hjemmetjenester
  - Dagsenter for mennesker med demens
- Digitale og velferdsteknologiske løsninger, fremtidsretta boligløsninger som legger til rette for effektiv drift
- Lederskap og medarbeiderutvikling, kompetanseutvikling og læring

Gjesdal
kommune

Vi strekker oss lenger™

Tjenesteområde kultur og samfunn

- Økte leieinntekter ny brannstasjon – økte kostnader brannvern
- Redusert ressursbruk byggdrift/kommunalteknikk
- Reduserte inntekter plan, kart og oppmåling
- Total ramme på nivå med 2018 – men økte behov

Tjenesteområde kultur og samfunn	2020	2021	2022	2023
Økning brannvern - tilskudd Rogaland brann og redning	200	200	200	200
Driftskostnader Veveriet	1 400	1 200	1 200	1 200
Driftskostnader nye Solås skole	500	1 000	1 000	1 000
Lisenser nye digitale løsninger	100	100	100	100
Innsparinger byggdrift/reduerte arealer	-1 700	-2 000	-2 200	-2 200
Sum	500	500	300	300

Satsingsområder

- Veveriet som en inkluderende møteplass og arena for samskaping, økt kulturell kraft og frivillighet
- Ålgård sentrum og sentralidrettsanlegget prioriteres som uteområder
- Starte arbeidet med ny fremtidsrettet kommuneplan i tråd med lean-prinsipper og Smart Gjesdal
- Ferdigstille en moderne og høykvalitets grunnskole Solås
- Videreutvikle renholdsavdeling – nettbrett og renholdsplaner

Fellestjenester

- Styrke HR-funksjonen - nye oppgaver
- Økt prosjektfinansiering, innsparinger digitale løsninger
- Endret drift kantine - Storahuset

Fellestjenester	2020	2021	2022	2023
Nye oppgaver HR funksjon	800	800	800	800
Diverse innsparinger/salg tjenester/prosjektmidler	-800	-800	-800	-800
Endret drift kantine - Storahuset	-300	-300	-300	-300
Omstillinger/reduisert standard 2021-2023		-500	-800	-1 000
Sum	-300	-800	-1 100	-1 300

... og litt om idrettssatsingen:

- Ålgårdhallen og fotballhall ferdigstilles i 2020
- Idrettslagene – spillemidler-kommunen

Tilskudd til idrettsanlegg	2020	2021	2022	2023
Ålgård fotballklubb - klubblokalteter og tribune	1 500	1 500	1 450	1 450
Dirdalhallen	700	500	450	450
Ålgårdhallen	800	1 800	1 700	1 700
Samlet	3 000	3 800	3 600	3 600

Samlede innsparinger og omstillinger 2020-2023

Omstillinger/innsparinger fordelt på tjenesteområde	2020	2021	2022	2023
Fellestjenester	-1 100	-1 600	-1 900	-2 100
Oppvekst	-5 000	-6 000	-7 000	-8 000
Kultur og samfunn	-1 700	-2 000	-2 200	-2 200
Helse og velferd	-9 200	-12 200	-14 500	-16 900
Totalt	-17 000	-21 800	-25 600	-29 200

Investeringer – hovedsatsinger 2020-2023

- Økt kapasitet skolene – sluttfinansiering Solås skole ferdig i 2020
- Økt kapasitet hallidrettene – Gjesdal idrettspark ferdig utbygd høst 2020
- Infrastruktur ferdig utbygget for 50 boliger våren 2020
- Tilrettelegge for fremtidsrettede boliger i sentrum, sammen med private aktører og Husbanken
- Økte investeringstakt i digitale løsninger og velferdsteknologi
- Øke kapasiteten for heldøgns omsorgsboliger knyttet til ÅBOAS-kvartalet – utsatt oppstart til 2022

Investeringer 2020

- og videre plan 2021-2023

- Nivået på investeringene i 2020 i tråd med gjeldende plan 99 mill.
- 414 mill totalt i planperioden, på samme nivå som i gjeldende 4 årsplan
- Økt inntektsmulighet når flere boligtomter står klare for salg – større variasjon i boligtilbudet

Oversikt delplaner investering	2020	2021	2 022	2023	Totalt
Utstyr, bygg og veier	65 150	9 750	15 250	29 000	119 150
Boligpolitisk og boligsosial plan	7 000	20 000	27 000	87 000	141 000
Plan for idrett og friluftsliv	9 000	1 350	4 000	8 300	22 650
Vann, avløp og renovasjon	16 400	16 000	16 300	21 000	69 700
Sentrumsplan og tomteområder	1 500	25 000	35 000	0	61 500
Sum alle investeringer	99 050	72 100	97 550	145 300	414 000

Investeringer 2020

- hovedprioriteringer

- Solås skole – ferdigstillelse (43 mill)
- Fotballhall inkl uteområder – Gjesdal idrettspark (12 mill)
- Kjøp av kommunale boliger (7 mill)
- 5 ulike prosjekter innen vann- og avløpsledninger (11,2 mill)
- 2 nye renovasjonsbiler (5,2 mill)
- Digitalisering og IKT-løsninger (7 mill)
- Gjesdal kirke – påkostninger (3 mill)
- Innkjøp av el-biler (2,3 mill)
- Belysning turvei Oltedal (1 mill)
- Sykkelparking Ålgård sentrum (1 mill)
- Mulighetsstudie ny svømmehall (0,5 mill)

Investeringer 2021 -2023

-hovedprioriteringer

- Ferdigstille adkomstvei idrettsanlegg og Kodlidalen (50 mill) 2021-2022
- Omsorgsboliger – heldøgns omsorg (100 mill) 2022-2023
- Offentlig – privat samarbeid – tilrettelagte boliger (20 mill) 2021
- Fornying av vann- og avløpsnettet (53 mill) 2021-2023
- Digitaliseringsprosjekter og IKT (12,3 mill) 2021-2023
- Bro Ålgård sentrum (10 mill) 2022
- Rehabilitering Ålgård skole – 1 trinn – (17,5 mill) 2023
- Flere el-biler i ulike tjenester (1,5 mill) 2021-2023

Investeringer 2021 -2023 - fortsettelse

-hovedprioriteringer

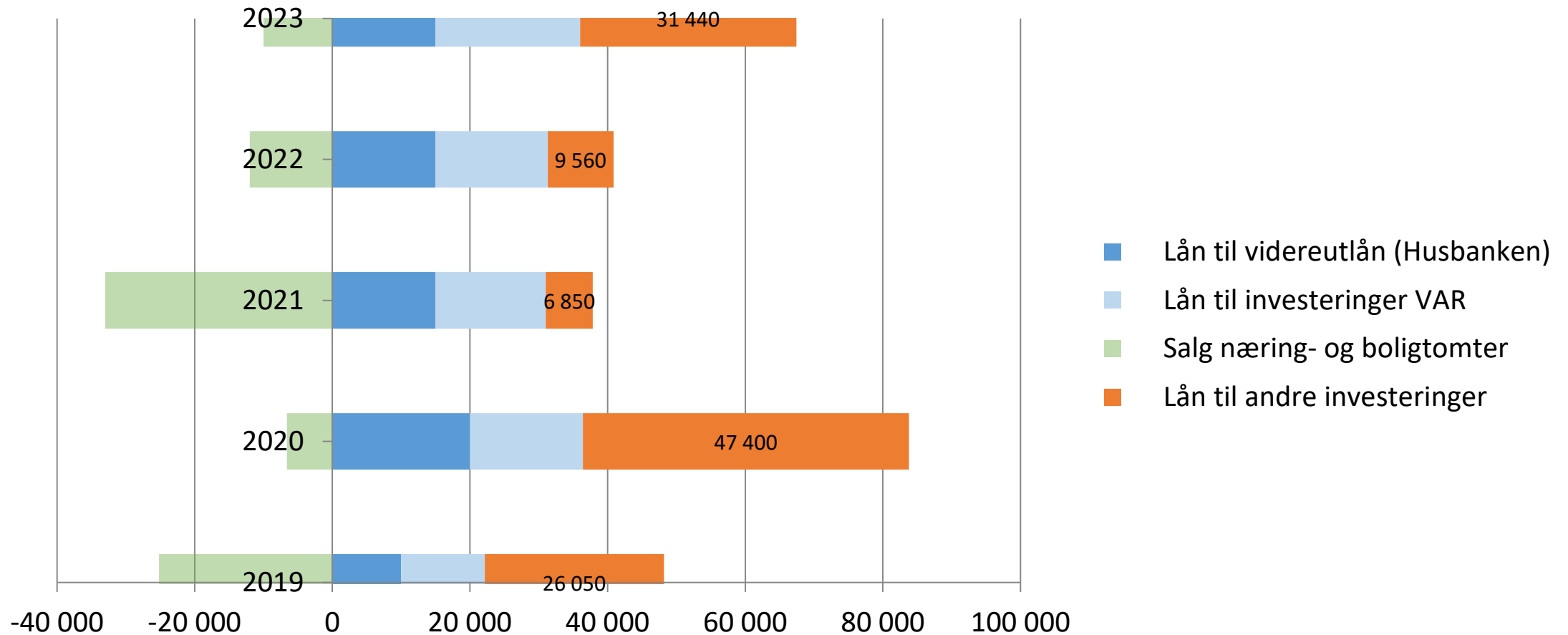

- Sanitæranlegg Frafjord/Dirdal (1,35 mill) 2021
- Rehabilitering Bamsebo barnehage (4,3 mill) 2022
- Nye skolekjøkken Bærland og Oltedal skole (1,4 mill) 2022
- Kirkegård og parkeringsplass Dirdal kirke (3,5 mill) 2023
- Påkostninger Gjesdallhallen – trinn 4 (4 mill) 2022, (4 mill) 2023
- Fornyelse kunstgress idrettsparken (4 mill) 2023

Investeringer - salg og låneopptak

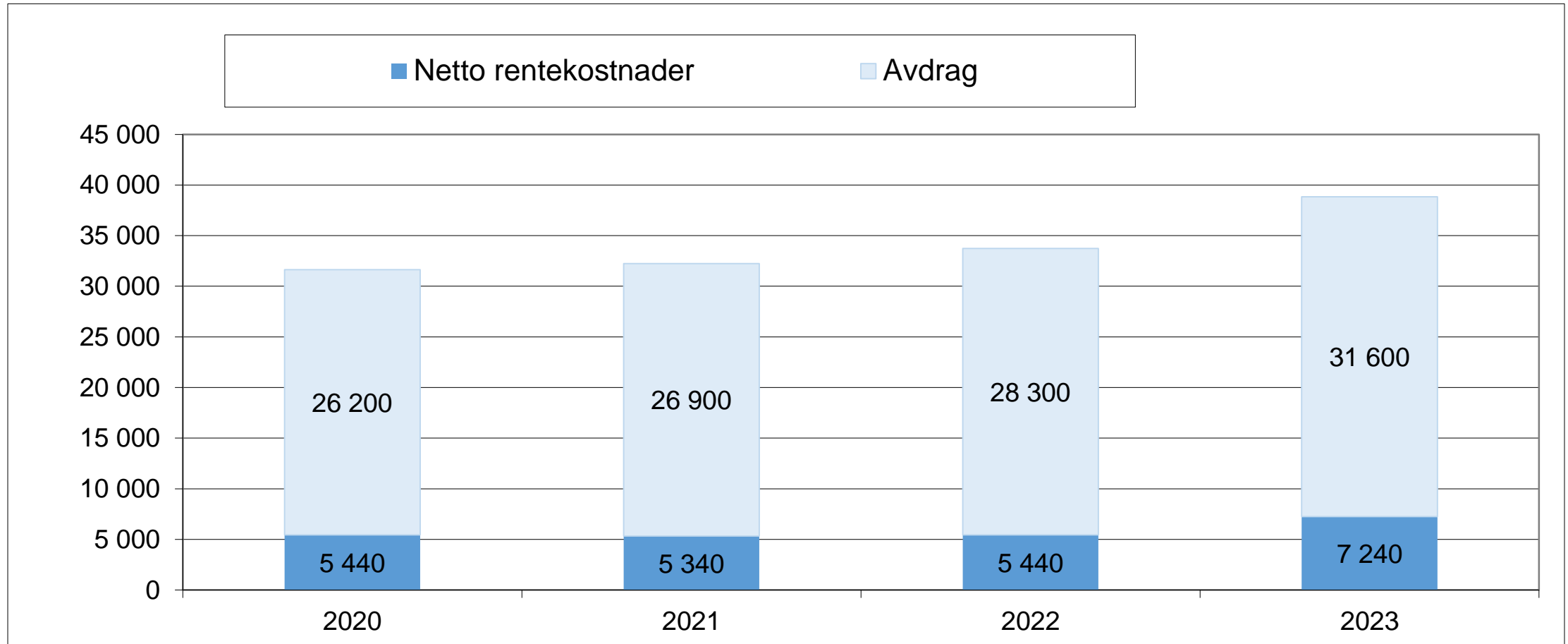
(tall i hele tusen)

Netto renter og avdrag 2020 -2023

- det som må betales med frie inntekter

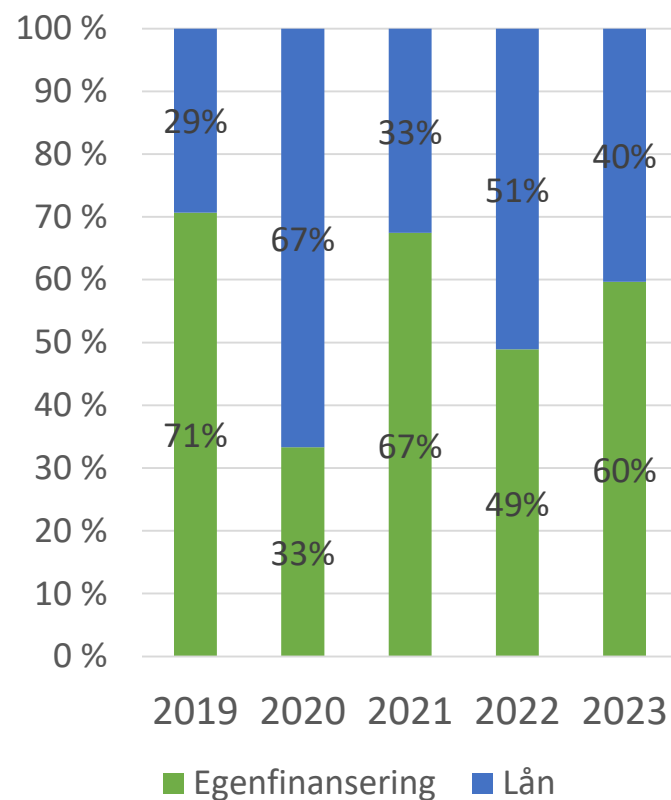
(tall i hele tusen)

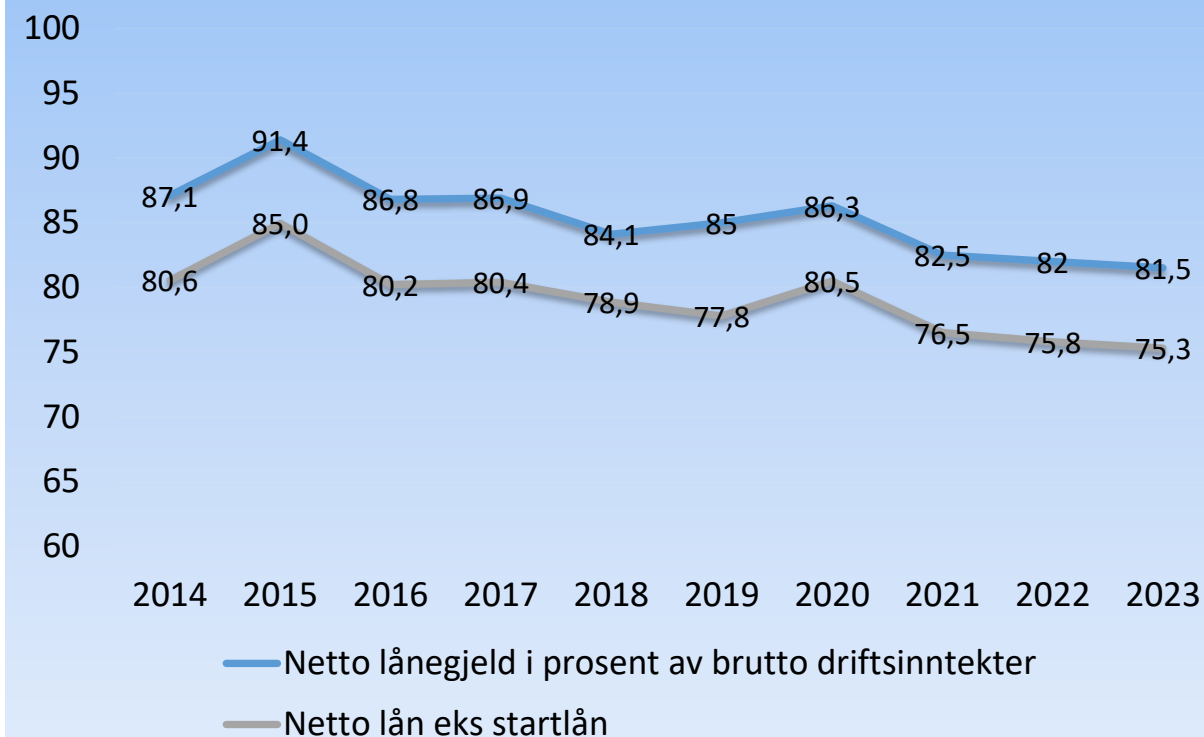

Finansiering investeringer og gjeldsgrad

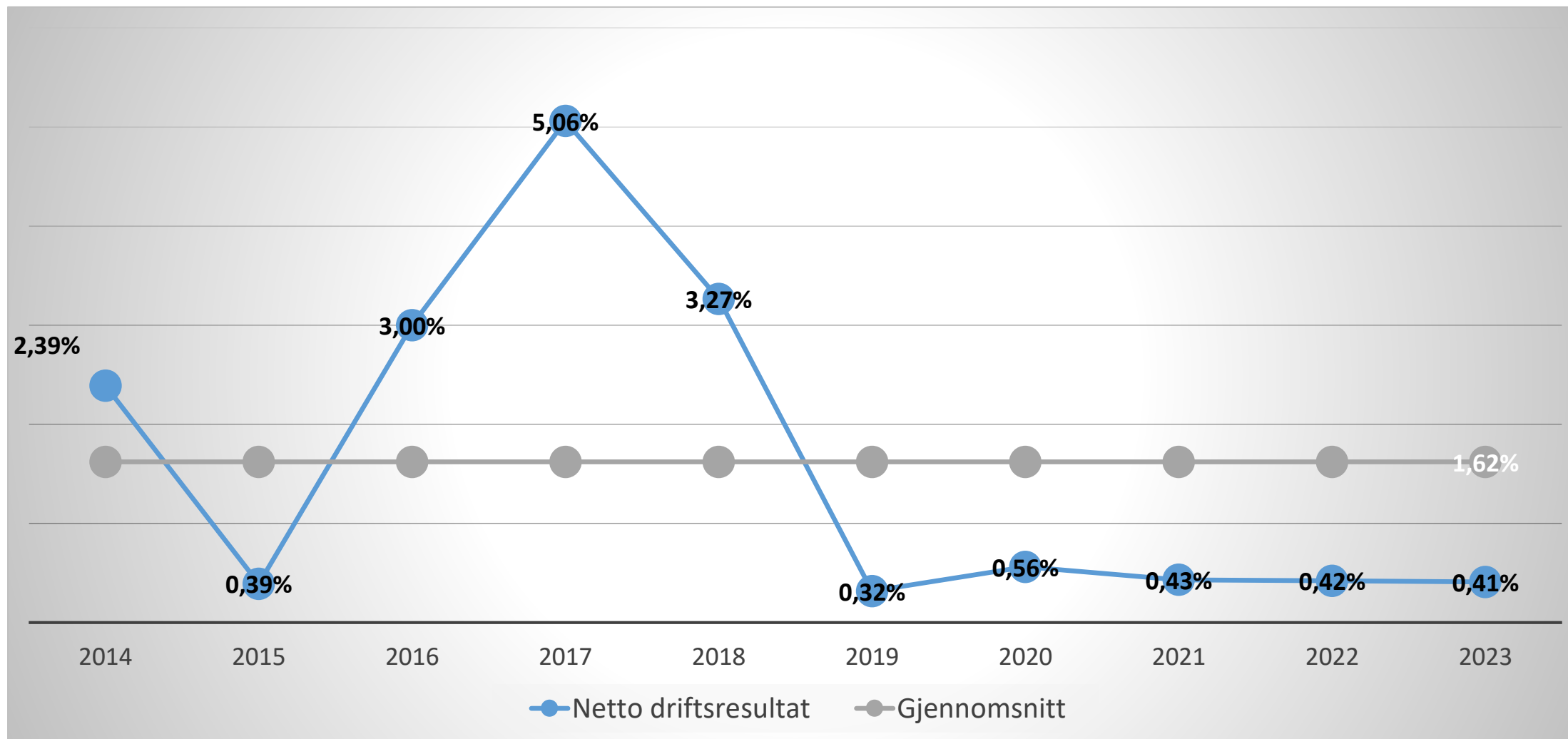
Finansiering av investeringer

Gjeldsgrad

Netto driftsresultat 2014 -2023

Oppsummert drift 2020-2023 (1)

- Behovene øker innen alle tjenesteområdene, særlig innenfor helse og velferd
- Overkapasitet i barnehage og skole
- Vekst i elevtall – vurdering av skolestruktur/samhandling Oltedal/Dirdal
- Økte behov må i hovedsak tas innenfor samme rammer som i 2019
- Økt kvalitet og økt kompetanse

Oppsummert drift 2020-2023 (2)

- Veveriet i full bruk – arena for økt medvirkning og samskaping
- Reduserte rammer byggdrift og veidrift/drift av uteområder
- Lav driftsmargin – gradvis nedgang på standard ved ytterligere behovsøkninger
- Krevende skifte – på god vei

Spørsmål og service

- Sendes via gruppeledere til økonomisjef:
bjarte.madland@gjesdal.kommune.no
- Besvares så fort som mulig med kopi til alle gruppeledere
- Dersom behov for gjennomgang med parti-grupper - avtales med økonomisjef/ kommunalsjefer

Utgangspunkt

- Budsjett og økonomiplan 2019-2022
- Tertialrapporter
- Rammer for budsjett- og økonomiplan 2020-2023
- Forslag statsbudsjett 2020
- Økonomiske måltall